

Onderwerp Begroting 2021

Steller M.J. Hofstede

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 70 52 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk

Datum 02-10-2020 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Voor u ligt de begroting voor het jaar 2021. Net als in voorgaande jaren was het voor ons, net als voor veel andere gemeenten, een grote uitdaging om een sluitende begroting aan uw raad voor te kunnen leggen. Vorig jaar was een omvangrijk pakket aan hervormingen nodig. De oorzaak hiervan lag onder meer in het feit dat het Rijk gemeenten al geruime tijd niet voldoende compenseert voor de uitvoering van taken in bijvoorbeeld de jeugdzorg of bijstand. Grote lange termijninvesteringen op noodzakelijke thema's zoals het werken aan een toekomstbestendig zorgsysteem, het structureel terugdringen van armoedeproblematiek of de energietransitie dreigen daardoor in de knel te raken. We hoopten na de vorige begroting op stabiliteit, zowel financieel als maatschappelijk. We hebben alles in het werk gesteld om die stabiliteit met deze begroting, zelfs in tijden van corona, te creëren. We houden onze investeringsagenda overeind. Dat we vorig jaar de basis op orde hebben gebracht, is van groot belang gebleken om dat mogelijk te maken.

De coronapandemie zal de komende tijd voor onzekerheden blijven zorgen. De besmettingscijfers namen in Nederland gelukkig gestaag af na de eerste golf, de beperkende maatregelen werden versoepeld, maar recente ervaringen herinneren ons eraan hoe gevaarlijk het virus is. We zullen waakzaam moeten blijven, tot er een vaccin is. De Nederlandse economie kromp door de pandemie als nooit tevoren, veel mensen zijn werkloos geraakt en het herstel kan jaren in beslag gaan nemen. Als college hebben we geprobeerd onze inwoners en ondernemers zo goed mogelijk bij te staan gedurende de pandemie en dat blijven we doen. Het was tot nu toe soms zoeken naar de best werkende maatregelen en er werd bij tijd en wijlen handhavend opgetreden, maar over het algemeen zagen wij dat Groningers zich met verantwoordelijkheidsgevoel, creativiteit en doorzettingsvermogen door de crisis slaan. Dat geldt ook voor onze ambtelijke organisatie.

Het komend begrotingsjaar blijven we ons, juist in deze tijden van crisis, voor onze lange termijndoelen uit het coalitieakkoord inzetten. In lijn met de motie die uw raad aannam tijdens het voorjaarsdebat, houden we onze investeringsagenda overeind en we vermijden grote bezuinigingen en aanvullende lastenverhogingen. We investeren gericht extra waar nodig, zoals in onder andere schuldhulpverlening, de kwaliteit van de openbare ruimte, onderwijs, wijkvernieuwing en handhaving. Dit doen we omdat we geloven dat ons anticyclisch handelen verschil kan maken tijdens het herstel van deze crisis. We zijn ervan overtuigd dat we hier sterker uit kunnen komen. Omdat de komende jaren veel onzekerheden met zich mee zullen brengen, voegen we over de komende vier jaar ook middelen toe aan onze reserves.

In de voorjaarsbrief schreven we over het zorgwekkende financiële perspectief, door onzekerheden over de rijksfinanciën, de rijkscompensatie van corona-gerelateerde kosten en verminderde opbrengsten, de herijking van het gemeentefonds en de problematiek van te weinig compensatie vanuit het Rijk voor de taken die gemeenten uitvoeren. Inmiddels is er iets meer duidelijk over de coronacompensatie voor de periode maart tot nu en in het laatste steunpakket van het Rijk wordt ook al enigszins vooruitgekeken naar 2021. Voor dit jaar ontvangen gemeenten compensatie voor onder andere misgelopen parkeeropbrengsten, toeristenbelasting, voor culturele instellingen en voor de uitvoering van de steunmaatregelen voor ondernemers. Verder is de trap-op-trap-af systematiek die gemeenten met het Rijk hebben bevroren evenals de opschalingskorting, beiden voor 2020 en 2021. Dit geeft gemeenten tijdelijk iets meer lucht, maar de effecten van het bevriezen van de opschalingskorting zijn nog niet zichtbaar in deze begroting, omdat wij de effecten van de septembercirculaire hierin niet verwerken. We zijn blij dat anticyclisch handelen ook de boventoon voert in de rijksbegroting voor 2021, maar we missen vooralsnog structurele verbeteringen in de gemeentefinanciën. Daarvoor is nodig dat de voorgenomen herijking van het gemeentefonds doorgezet wordt, maar alleen als deze gepaard gaat met een verhoging van het totale gemeentefonds. Voor deze cruciale combinatie blijven wij ons hard maken bij het Rijk, in lijn met de motie 'samen in de strijd' die uw raad aannam tijdens het debat over de jaarrekening.

Net als voor de financiële impact van deze crisis geldt dat de gevolgen van corona voor ons beleid vaak nog erg moeilijk in te schatten zijn. Voor een aantal programma's is de verwachting dat er wél een directe en meetbare impact te zien zal zijn op ons beleid. Hierover zullen we u nader informeren tijdens de voortgangsrapportage. Het gaat dan bijvoorbeeld om de impact op de culturele sector, waarbij weliswaar kleinschalig weer langzaam is opgestart, maar grote evenementen voorlopig niet doorgaan en het nog lang gaat duren voordat musea en cultuurinstellingen weer op hun bezoekersaantallen van voor corona kunnen rekenen. We verwachten dat bezoekersaantallen en de daarmee samenhangende indicatoren uit de begroting niet zullen worden behaald. In welke mate is nog onzeker. Ook zal de impact op het programma werk en inkomen groot zijn door de neergaande

economische conjunctuur. Bij het programma verkeer worden veel afwijkende indicatoren verwacht vanwege het langdurige effect van corona op het verplaatsingsgedrag van inwoners. Het programma veiligheid meldt vooral een verwachte afwijking in de uitvoering van het beleid. Aan de ene kant een afname op onze inzet, maar aan de andere kant juist een enorme toename in werkzaamheden door de maatregelen, bijv. op het gebied van toezicht-en handhaving. Ook voor sportverenigingen zijn de gevolgen van de pandemie zeer groot gebleken.

Wat betreft het verwerken van zowel financiële als inhoudelijke gevolgen van corona op de programma's in de begroting trekken we één lijn: we gaan in deze begroting uit van een fictief normaal jaar, maar we geven separaat wel aan wat de mogelijke impact van corona op de programma's zal zijn. Hiermee zorgen we ervoor dat de gevolgen uiteindelijk achteraf beter in kaart kunnen worden gebracht en dat we deze begroting makkelijker kunnen vergelijken met begrotingen van voorgaande jaren. Zo voorkomen we bovendien dat we met verschillende coronascenario's moeten gaan werken. De in de programma's opgenomen indicatoren gaan dus uit van de situatie zonder de effecten van corona. Ook de financiële gevolgen van corona houden we buiten de reguliere programma's, die nemen we op in een risico ter grootte van 12,5 miljoen in de paragraaf weerstandsvermogen Waar mogelijk wordt in de inhoudelijke beleidsteksten een koppeling gemaakt met de financiële impact van corona.

Actuele financiële situatie

Het financieel perspectief is licht verbeterd ten opzichte van wat we u meedeelden in de voorjaarsbrief. Dit is mede veroorzaakt door de bevrozing van het accres, waarover u bent geïnformeerd in het raadsvoorstel van de meicirculaire. Deze is gelijktijdig met de voorjaarsbrief behandeld tijdens het voorjaarsdebat. Echter, de situatie is nog verre van rooskleurig te noemen.

Uitgangspunten bij maken van keuzes voor deze begroting

In de voorjaarsbrief schreven we dat we onze inwoners willen ondersteunen, ondernemers en maatschappelijke organisaties willen helpen. We willen kijken naar wat wél kan, ook nu onze eigen financiën als gemeente onder druk staan. Daarnaast willen we de focus op de langere termijn vasthouden en zo blijven werken aan een gezond, groen en gelukkig Groningen, voor al onze inwoners. Ook zullen we aanvullende bezuinigingen vermijden.

In de aanloop naar het voorjaarsdebat deelden we met uw raad de lijst met opgaven voor deze begroting, voor zover die toen bekend waren. Veel van die opgaven hebben we door slim te werken met bestaande budgetten kunnen verkleinen of oplossen. Op een aantal thema's investeren we extra. We vermijden grote bezuinigingen en aanvullende lastenverhogingen. De moties die uw raad aannam tijdens het voorjaarsdebat zijn daarin medebepalend geweest.

Door middel van ons coalitieakkoord hebben wij plannen voor de vierjarige coalitieperiode gemaakt, maar ook bewegingen voor de langere termijn in gang willen zetten richting een gezond, groen en gelukkig Groningen. Wij blijven daar zoals gezegd, juist in deze tijden van crisis, vol op inzetten in onze dorpen en wijken. Hierna beschrijven we per spoor uit ons coalitieakkoord hoe we dat willen doen.

De mens centraal

Ons handelen is altijd gericht op het verbeteren van de leefkwaliteit van alle Groningers. We sluiten steeds meer aan bij de leefwereld van mensen, blijven het kind centraal stellen en zetten beweging van zorg naar gezondheid voort. We vangen de tekorten in de jeugdzorg, veroorzaakt door te weinig rijksmiddelen, wederom op voor het begrotingsjaar 2021. Dat geldt ook voor het tekort op de BUIG en de Wmo. Al jaren kost dit ons veel geld, in totaal rond de 40 miljoen per jaar.¹ We blijven ons daarom inzetten voor rechtvaardige gemeentefinanciën samen met de Groninger gemeenten, de G40 en via de VNG. Verder streven we er naar om minder in te hoeven zetten op zwaardere zorg, door te investeren in preventie. De kosten van de zorg blijven namelijk stijgen, ook al zien we dat we er steeds meer zicht en grip op krijgen. We willen door inzet op een gezonde levensstijl en op preventie onze inwoners helpen langer gezond te leven en de kosten van de zorg dragelijk houden, maar dat kunnen we als gemeente niet alleen. Op weg naar een lokaal gezondheidsakkoord zullen we daarom de samenwerking met lokale en regionale partners verder verstevigen en blijven we inzetten op projecten zoals Kansrijke Start in Beijum.

Vanaf 2019 kennen we Gebiedsondersteunende Netwerken (GON). De aanbieders hebben de opdracht zoveel mogelijk maatwerk om te zetten in algemene voorzieningen, gebruik te maken van de mogelijkheden van het gebied en samen te werken met partners zoals WIJ Groningen en gebiedsteams. Het eerste jaar van de GON stond in het teken van de overgang naar de nieuwe manier van werken. De komende jaren worden de voordelen daarvan steeds meer zichtbaar, ook in financiële zin: het voordeel zal in 2022 anderhalf miljoen euro bedragen ten opzichte van de situatie vóór de GON. We blijven ook een aantal 'pareltjes' financieren, om hen de kans te geven zich door te ontwikkelen. Het gaat om initiatieven van het innovatieatelier sociaal domein: het Odensehuis, het Hamelhuis, Kringloop Plus, stadsboerderij de Wiershoeck en de Opstap. We zijn in gesprek met de hoofdaanbieders van de GON en Menzis over de financiering van een deel van de pareltjes door hen in 2021.

---

¹ Dit bedrag is een inschatting. Het feitelijke tekort is niet meer exact te berekenen, doordat de middelen voor Jeugd en Wmo grotendeels over zijn gegaan naar het algemene deel van het gemeentefonds. We krijgen dus niet meer één budget vanuit het rijk dat we kunnen afzetten tegen de uitgaven. Dit maakt het minder inzichtelijk, maar neemt niet weg dat de tekorten omvangrijk zijn.

WIJ Groningen heeft een brede opdracht in de ondersteuning en stimulering van onze inwoners. Doordat we van het Rijk te weinig middelen krijgen voor onze taken in het sociaal domein hebben we focus aangebracht in die opdracht. WIJ richt zich prioritair op een aantal kerninterventies, die aansluiten bij de leefwereld van inwoners en helpen bij het vergroten van de regie die ze daar zelf op hebben. We intensiveren en versnellen zo de transformatie van het sociaal domein. We blijven ook onze werkwijze vernieuwen door de dienstverlening beter te organiseren en daarmee verwachten we ook te besparen op zorgkosten. Extra aandacht is er voor huishoudens waar sprake is van een stapeling van hulpvragen en voorzieningen. We willen die huishoudens op een effectievere manier helpen en daarmee uiteindelijk ook de zorgkosten verlagen.

We verwachten dat door corona komend jaar meer mensen in de financiële problemen zullen raken. We willen juist nu schuldhulpverlening blijven bieden aan degenen die dat nodig hebben en daar investeren we daarom extra in. Armoedebestrijding en ondersteuning van minima blijven belangrijke thema's voor ons college. We bespreken ze dan ook in de landelijke netwerken, in lijn met de moties rondom deze thema's die uw raad aannam tijdens het voorjaarsdebat. We zetten in dat kader ook onze brede aanpak van armoede die van generatie op generatie wordt doorgegeven voort. We willen dat in 2030 het percentage kinderen in armoede hier op het landelijk gemiddelde ligt. Met het ontwikkelplan Toekomst met perspectief en projecten als Omarm Groningen hebben we daarin belangrijke stappen gezet en daar bouwen we op voort. Ook het onderwijs, waarop we later in deze brief terugkomen, speelt daarin een belangrijke rol.

Het herwinnen van de openbare ruimte

In tijden van corona waarin we veel dicht bij huis blijven, zijn we ons nog bewuster geworden van de waarde van een toegankelijke, prettige openbare ruimte. We zetten onze inzet om de openbare ruimte terug te winnen voort. We werken onder andere aan onze leidraad openbare ruimte en een integrale mobiliteitsvisie. In onze groeiende gemeente is het een uitdaging om verkeer in balans te houden met leefbaarheid én duurzaamheid. Dit vraagt een transitie naar mobiliteit die minder ruimte inneemt en emissievrij is. Duurzame alternatieven voor de auto zijn hierin van essentieel belang. De komende tijd zullen we deze visie verder gaan vormgeven met onze inwoners en leggen wij deze aan uw raad voor; door corona is hier enige vertraging in gekomen. Om ervoor te zorgen dat het voor iedereen prettig verblijven is in onze stad is het van belang dat fietsen op de goede plekken worden gestald. Daarom investeren we het komende jaar extra in fietsparkeren en gaan we foutparkeren van fietsen tegen. We werken ook stevig verder aan onze ambitie om in 2035 geen lokale uitstoot van schadelijke stoffen meer te hebben in onze gemeente. We investeren onder andere in laadpalen en geven verder vorm aan duurzame stadslogistiek.

Van groot belang voor de leefkwaliteit in onze gemeente zijn groene en aantrekkelijke openbare ruimtes, met minder geluidbelasting en luchtvervuiling. Daarom gaan we uitvoering geven aan ons ambitieuze Groenplan Vitamine G. Hiermee zetten we in op meer, beter en bereikbaarder groen, omdat contact met de natuur de gezondheid, creativiteit en ontmoetingen stimuleert. We maken extra geld vrij voor groot onderhoud van groen. Meer groen is ook van groot belang voor klimaatadaptatie. Met Klimaatbestendig Groningen bereiden we ons voor op de gevolgen van klimaatverandering. Steeds vaker merken we daar al iets van, bijvoorbeeld door extremer weer en daarom gaan we daar nu mee aan de slag. Werken aan klimaatadaptatie is niet alleen noodzaak, het biedt ook kansen, voor een groenere en gezondere leefomgeving of het aantrekkelijker maken van onze binnenstad. Onze bewoners en ondernemers profiteren daarvan.

Groningen actief

De afgelopen jaren hebben we fors ingezet op activering, participatie en begeleiding naar werk. De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat de komende jaren vooral in het teken zullen staan van het behouden van banen en begeleiding terug naar werk. Het college kiest ervoor om, vooruitlopend op de rijksmiddelen die vrij zullen komen, alvast geld beschikbaar te stellen voor de extra begeleiding van werkzoekenden. Een onmisbare verbinding in dat kader is die tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Wij willen volop inzetten op het om- en bijscholen van MBO-geschoolden. Dit doen we regionaal via de Scholingsalliantie Noord. In onze arbeidsmarktregio Werk in Zicht blijven we ons samen met het UWV, de Sociale Werkvoorzieningsbedrijven en de gemeenten in Groningen en Noord-Drenthe inzetten voor een arbeidsmarkt waar iedereen welkom is. Extra mogelijkheden om werkzoekenden richting werk te begeleiden worden ook regionaal ontwikkeld, zoals kansrijkberoep.nl. Bovendien werken we samen aan regionale arrangementen met werkgevers en opleiders. Lokaal willen we o.a. met het werkprogramma meer mensen naar werk in kansrijke beroepen begeleiden, in lijn met de motie die u daarover tijdens het voorjaarsdebat aannam. We gaan in gesprek met werkgevers om partnerschappen met hen te sluiten, zodat instroom snel weer naar werk of participatie geleid kan worden. Daarnaast hebben we de basisbaan, voor een groep mensen die regulier niet meer aan het werk komt.

Energietransitie als motor voor wijk- en dorpsvernieuwing.

We zijn gestart met grootschalige wijk- en dorpsvernieuwing in Ten Post, Winneweer en Wittewierum, Woltersum en delen van Ten Boer. In de stad pakken we de Oosterparkwijk, Beijum, Paddepoel, de Professorenbuurt, Vinkhuizen, De Wijert, Selwerd en Indische buurt/de Hoogte voor miljoenen aan. In een aantal wijken en dorpen met hulp van de rijks gelden uit de Regio Deal² en in andere gevallen ook met steun vanuit het Nationaal Programma

---

² Vinkhuizen, Paddepoel, Selwerd, de Hoogte, Indische buurt, Professorenbuurt, Oosterparkwijk

Groningen³. Dit alles doen we integraal, omdat wijk- en dorpsvernieuwing een samenspel van fysieke en sociale aspecten in zich heeft: van nieuwbouw, maar ook zorg en veiligheid, gezondheidsbeleid en kansengelijkheid in het onderwijs, tot verduurzaming, het speelt allemaal een rol. Zo gaan we, juist de komende jaren, samen met de inwoners de leefkwaliteit in de wijken en dorpen verbeteren door onze investeringen daarin overeind te houden.

In de hele gemeente en vooral in de wijkvernieuwingswijken zetten we in op verduurzaming. De energietransitie is een technische, juridische en financiële opgave, waarvoor we afhankelijk zijn van kennis en innovatie, van rijksbeleid en rijksmiddelen, maar de transitie is ook een sociale opgave die haalbaar en betaalbaar moet zijn voor ons allemaal. Daar blijven we ons op nationaal niveau voor inzetten. Komend jaar maken we ook een visie op de toekomst van warmtevoorziening in onze gemeente en zetten we in op energiebesparing, zonne-energie op daken van bedrijven, ons eigen vastgoed en ondersteunen we verduurzamingsinitiatieven. Ook komen wij bij uw raad terug met de verdieping op de Windverkenning binnen onze eigen gemeentegrens. Deze verdieping voeren wij zoals u weet gezamenlijk uit met Grunneger Power en de Natuur- en Milieufederatie. Met de regio werken we aan de Regionale Energiestrategie, die zal bepalen hoe we op regionale schaal een duurzame toekomst tegemoet gaan. Verder blijven we ons inzetten op nationaal en internationaal niveau voor grootschalige windenergieproductie op zee boven de Waddeneilanden. Daarmee willen we de waterstofeconomie aanjagen. Zo kunnen we niet alleen in de gemeente werken aan de energietransitie, maar samen met de hele regio op nationaal niveau en in Europa koploper zijn.

Groningen ontwikkelt zich verder

Economie

Door de economische impact van de coronacrisis is het des te meer van belang dat we onze inzet op Groningen als kenniseconomie vasthouden. In de ontwikkeling van kennis en talent liggen de grootste kansen om het aantal banen en zo het verdienvermogen van onze economie te vergroten. De Campus Groningen zal daar, mede dankzij het recent gepresenteerde Campus Community Fund, een belangrijke bijdrage aan leveren. We blijven ook uitvoering geven aan onze economische agenda. Dit doen we door met ondernemers in gesprek te blijven, projecten te ondersteunen, lokaal en regionaal samen te werken en door middel van marketing en lobby. We blijven ons bovendien hard maken voor een snellere verbinding naar de randstad via de Lelylijn. We zijn er van overtuigd dat de Lelylijn Nederland als samenhangend netwerk van steden beter kan verbinden en zo kan bijdragen aan het vergroten van het verdienvermogen van de hele Nederlandse economie.

---

³ Beijum, Lewenborg, Ten Post, Winneweer en Wittewierum, Woltersum, Ten Boer.

Cultuur

De afgelopen maanden hebben we gemerkt hoe belangrijk cultuur is in onze samenleving, toen we noodgedwongen niet naar voorstellingen en concerten konden. Er kwam hulp vanuit de rijksoverheid, maar die kon uiteraard de impact van de coronacrisis niet geheel wegnemen. Des te belangrijker vinden we het om te blijven investeren in de culturele sector van Groningen, in planvorming voor de toekomst van de Oosterpoort en te werken aan de toekomst van de Drafbaan. Groningse instellingen krijgen voor komend jaar 2,5 miljoen euro meer Rijksgeld, een verdienste van de instellingen en de succesvolle noordelijke samenwerking We The North. We blijven lobbyen voor meer subsidies in het noorden voor belangrijke culturele initiatieven die buiten de landelijke basisinfrastructuur vallen.

Onderwijs

Alle kinderen en jongeren verdienen gelijke kansen in het onderwijs. Daarom zijn we als gemeente actief betrokken bij de *Gelijke Kansen Alliantie* van het Ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In een maatschappelijke coalitie met onze onderwijspartners hebben we bovendien afspraken gemaakt over het tegengaan van segregatie in het onderwijs en het bevorderen van kansengelijkheid. We blijven ons ook inzetten voor verbetering van voor- en vroegschoolse educatie en ouderprogramma's die daarop aansluiten. We zetten onze onderwijsmiddelen gericht in, in combinatie met rijksgelden uit de Regio Deal en gelden uit het Nationaal Programma Groningen, om in 2021 op een aantal scholen in de noordelijke stadswijken een verlengde schooldag in te voeren. Dit is conform de motie die uw raad hierover aannam tijdens het voorjaarsdebat. We blijven de komende jaren ook investeren in de School als Wijk: het aanbod van voorziening op scholen waarbij jeugdigen in hun directe leefomgeving laagdrempelige ondersteuning kunnen ontvangen. Waar nodig wordt daarin ook de verbinding gelegd met een WIJ-medewerker. Verder investeren we extra in het voorkomen van onderwijsuitval.

Wonen

Ondanks de coronacrisis blijft de woningmarkt in onze gemeente overspannen. We blijven daarom volop bijbouwen, voor gezinnen, voor jongeren en voor ouderen. In 2021 verwachten we ruim 3.000 woningen op te leveren. Daarvan is 27% sociale huurwoning en 30% koopwoning. We willen een woonakkoord sluiten met onder andere marktpartijen en corporaties om nadere afspraken over de woningmarkt en woningbouw te maken. Onze inzet blijft gericht op gemengde wijken met een hoge leefkwaliteit, voor iedereen.

Sport

Sporten is een belangrijk onderdeel van een gezondere levensstijl, een van de pijlers van ons gezondheidsbeleid. Daarom is het faciliteren van sporten in de openbare ruimte een belangrijk speerpunt voor ons, in de wijk- en dorpsvernieuwingsgebieden, maar ook in de nieuw te realiseren wijken zoals Stadshaven en Suikerzijde. We investeren bovendien extra in de planvorming voor de toekomst van Karding en gaan extra inzetten op voldoende

capaciteit voor de binnensport op de langere termijn. Op korte termijn helpen we sportverenigingen met hun energielasten, die in 2019 fors zijn gestegen. Dit heeft een structureel effect op de kosten die sportverenigingen daarvoor maken. We willen hen daarmee niet belasten en daarom stellen we uit de algemene middelen geld beschikbaar om ze voor deze verhoging structureel te compenseren. Verder investeren we in een blaashal om de binnensportaccommodaties wat te kunnen ontlasten. Het capaciteitsonderzoek wijst echter uit dat er meer zal moeten gebeuren om onze sporters en verenigingen in de toekomst te kunnen blijven faciliteren. Daarom reserveren we het komende jaar al plankosten om de plannen voor een nieuwe sporthal uit te werken. Dit najaar presenteren we ook onze nieuwe sportvisie en een nieuw meerjarenprogramma.

Versterken en vernieuwen

We blijven ons inzetten voor een rechtvaardige, ruimhartige en snelle afhandeling van de versterkings- en vernieuwingsopgave. Veiligheid staat altijd voorop, we willen dat inwoners en bezoekers van onze gemeente veilig zijn en zich veilig voelen. We willen daarnaast dat de economische functie van Groningen zich ongestoord verder kan ontwikkelen en dat de investeringen die worden gedaan in het kader van versterking en dorpsvernieuwing bijdragen aan het toekomstperspectief voor onze inwoners. Dat doen we onder andere via het Nationaal Programma Groningen.

Openbare orde en veiligheid

De inzet van onze toezichthouders en handhavers is van vitaal belang voor de naleving van de noodverordening in tijden van corona en dus voor de gezondheid en de openbare orde. In het afgelopen jaar zien we een toename van jongeren die ondanks alle inzet negatief opvallen. We zetten de aanpak van problematische jeugdgroepen daarom door. Zorg- en veiligheidsprofessionals werken samen aan het voorkomen van aanwas van jeugdgroepen door vroegsignalering. Ook onze inzet op ondermijning continueren we. Regionaal spelen we voortrekkersrol in de strijd tegen ondermijning en mensenhandel. We leggen komend jaar ook een nieuwe kadernota integrale veiligheid voor aan uw raad waarin we veiligheid en zorg nauw met elkaar verbinden.

De ambtelijke organisatie

In de ambtelijke organisatie wordt verder gewerkt aan integraal gebiedsgericht werken en zowel op organisatiebreed niveau als in verschillende directies wordt nagedacht over aanscherpingen in de organisatiestructuur en aansturing. Dit brengt ons weer een stap dichterbij één integraal werkende organisatie die voor en mét inwoners werkt. Dat is een grote opgave. Het is daarom nodig om de transformatie die binnen de Directie Maatschappelijke Ondersteuning al was ingezet, te versnellen en de geplande bezuinigingen op deze directie te verlagen. Naar aanleiding van de aangenomen motie “leren van Corona” is een eerste analyse gedaan naar de effecten en beïnvloedingsmogelijkheden in de bedrijfsvoering. Mede als

gevolg van de Covid-19 pandemie is onze manier van werken in 2020 blijvend veranderd. Daar waar de nadruk lag op samenwerking in de gemeentelijke kantoorpanden zijn we veel meer gaan thuiswerken. Dit heeft een groot effect op de wijze waarop we samenwerken. Het levert bijvoorbeeld een stevige reistijdvermindering op voor medewerkers en digitale vergaderingen blijken, na de nodige gewenningsperikelen, qua tijd vaak efficiënter te zijn dan de fysieke vergaderingen. Om regelmatig thuis te kunnen werken hebben collega's nu goede thuiswerkplekken nodig naast de bestaande plekken in onze kantoorpanden (ICT en meubilair) en digitale applicaties die het thuiswerken ondersteunen. In de kosten voor personeel (bijvoorbeeld kosten voor dienstreizen) en facilitaire kosten (digitale voorzieningen en werkplekken) verwachten we als gevolg van blijvend thuiswerken en de huidige 1,5 meter-samenleving een verschuiving. Meer toelichting op de analyse is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Financieel perspectief

In de voorjaarsbrief 2020 hebben we u geïnformeerd over het actuele meerjarenbeeld en de geïnventariseerde opgaven voor de begroting 2021. We hebben de opgaven en de mogelijke oplossingsrichtingen in de voorjaarsbrief open aan u voorgelegd. De discussie in uw raad en de door de raad aangenomen moties zijn leidend geweest bij de keuzes in de begroting 2021.

De afgelopen periode hebben we gebruikt om een geactualiseerd beeld te krijgen van de omvang van de opgaven en de mogelijkheden hierop bij te sturen. Onder andere door herprioritering binnen bestaande budgetten en het doorvoeren van enkele maatregelen zonder directe beleidsmatige consequenties zijn we in staat een sluitend financieel beeld voor de jaren 2021-2024 te presenteren. Op deze wijze hebben we grote aanvullende bezuinigingen kunnen voorkomen.

Overzicht financieel perspectief 2021-2024	2021	2022	2023	2024
Actueel meerjarenbeeld 2021-2024	4.826	8.173	5.118	12.770
Opgaven begroting 2021	-17.430	-12.731	-12.618	-13.119
Dekkingsbronnen	11.986	5.691	5.554	5.482
Saldo	-618	1.133	-1.946	5.133
Onttrekking aan algemene reserve	618	0	1.946	0
Toevoeging aan algemene reserve	0	-1.133	0	-5.133
Eindsaldo begroting 2021	0	0	0	0

Eerder in deze aanbiedingsbrief hebben we per inhoudelijk spoor uit het coalitieakkoord een toelichting gegeven op de belangrijkste opgaven waarvoor we extra middelen beschikbaar stellen. Voor een toelichting op alle opgaven, de dekkingsbronnen en het actuele meerjarenbeeld verwijzen we u naar het onderdeel 'Financiële positie' in de begroting.

De meerjarenbegroting 2021-2024 sluit met een overschot van 3,7 miljoen euro. Dit saldo wordt toegevoegd aan het weerstandsvermogen (algemene reserve) ter versterking van onze financiële positie. Onder aan de streep sluit het financiële perspectief daarmee op nul. Het positieve saldo doet zich vooral voor in de laatste jaarschijf (2024). In de jaren 2021 en 2023 is een onttrekking aan de reserve nodig. Dit leidt in die jaren tot een kleine verslechtering van het weerstandsvermogen.

Voor de begroting 2021 zijn de risico's en het beschikbare weerstandsvermogen geactualiseerd. Daarnaast hebben we een inschatting gemaakt van het corona risico. Het effect van corona op ons beleid en uitgaven van volgend jaar is nog onduidelijk. Onduidelijk is ook in welke mate gemeenten voor de uitgaven in 2021 gecompenseerd gaan worden. Daarom kunnen we in de begroting geen betrouwbare raming maken van de financiële effecten van corona en hebben we ervoor gekozen een risico op te nemen. Het opnemen van het risico verhoogt het benodigd weerstandsvermogen. Voor 2021 is het corona risico bepaald op 12,5 miljoen euro.

De actualisatie leidt tot het volgende beeld van het weerstandsvermogen voor de jaren 2021-2024.

Weerstandsvermogen begroting 2021	2021	2022	2023	2024
Ratio weerstandsvermogen	93%	90%	95%	100%
Verhouding reserves/ benodigd weerstandsvermogen	36%	35%	41%	47%

De ratio van het weerstandsvermogen komt voor 2021 uit op 93%. Door een toename van de risico's vooral in het sociaal domein daalt de ratio in 2022 tot 90%. De ratio loopt vervolgens weer op tot 100% in 2024. De verbetering wordt met name verklaard door toename van de reserves. In 2021 kan 36% van het benodigd weerstandsvermogen worden opgevangen met reserves. In de jaren daarna neemt dit naar verwachting toe tot 47% in 2024.

De verwachte ontwikkeling van het weerstandsvermogen geeft een beeld van de financiële positie van Groningen. Het weerstandsvermogen is nodig om tegenvallers op te kunnen vangen wanneer zich risico's voordoen. De afgelopen jaren hebben we al vaker geconstateerd dat onze financiële positie kwetsbaar is. Groningen heeft relatief veel schulden en relatief weinig eigen vermogen. Vanwege de Corona Crisis is er nog veel onzeker. Een reserve van voldoende niveau is voorwaardelijk voor onze strategie om de financiële effecten van de huidige crisis op te vangen zonder structurele ombuigingen. We stellen daarom voor het overschot in de jaren 2021-2024 toe te voegen aan de algemene reserve. Dit leidt tot een lichte verbetering van het

weerstandsvormogen. De voorgestelde toevoeging is al verwerkt in de bovenstaande cijfers van het weerstandsvormogen.

Kerngegevens van de gemeente

Voor de meest actuele kerngegevens van de gemeente verwijzen we naar de Basismonitor, te bereiken via <https://basismonitor-groningen.nl/>

Groningen in tijden van Corona

In de bijlage vindt u 'Gemeente Groningen in tijden van Corona', van Onderzoek, Informatie en Statistiek.